

Viering 250ste geboortedag van Elisabeth de Robiano

Beste vrienden van onze gemeenschap,

We zijn ontzettend blij U hier allen zo talrijk te mogen ontmoeten. De 250ste geboortedag van onze stichteres konden we niet zomaar laten voorbijgaan. We willen dit graag met jullie vieren omdat jullie allen op één of andere manier sterk met ons verbonden leven.

Elisabeth de Robiano zag het levenslicht in Brussel op 25 juli 1773.

Zij groeide op in een tijd waar de oude adel sterk verbonden was met de Kerk. Haar vader bereidde haar voor op haar eerste communie (1785): vroeg opstaan, morgengebed, ontbijt, naar de kerk voor de mis en de catechismusles van de parochiepastoor. Dan naar een vrome juffrouw voor verder godsdienstonderricht. In haar jeugd jaren kwam Elisabeth de Robiano terecht in het pensionaat bij de zusters Ursulinen te Doornik. Ze had zelfs een geestelijke leider die te Brussel woonde, E.H. Cornelius Smet, theoloog en oud-jezuïet. Nadat de Fransen in 1794 de Oostenrijkers definitief hadden verjaagd werd ons land leeggeplunderd: grondstoffen, afgewerkte producten, kunstvoorwerpen, alles werd opgevorderd door de Franse bezetter. Voor de gewone man werd het nóg erger: hongersnood en algemene werkloosheid. Haar vader wou dat Elisabeth hiervoor de nodige aandacht had. Elisabeth ontwikkelde zich op geestelijk vlak door retraites te volgen.

In 1799 huwde ze met Charles Lecandèle. Van jongsaf volgde Elisabeth de Robiano de evolutie in Kerk en maatschappij. Gijzegem behoorde tot het bisdom Gent. De stichteres volgde met interesse wat aan de top van het bisdom gebeurde. Baron Lecandèle en Elisabeth meenden het goed met hun verplichtingen tegenover de kleine man. Daarenboven ging de barones zieken van de parochie thuis verzorgen. Zo stelde ze vast dat er heel wat noodlijdenden op hulp en aangepaste verpleging wachtten. In 1812 wou ze een hospitaal beginnen, zonder succes. Wat later was er sprake van een bejaardentehuis op te richten. Ook deze poging strandde. Enkele dagen voor het vertrek van de bisschop van Gent, Mgr. Maurice de Broglie, naar Frankrijk bespraken de baron en de stichteres hun voornemen in te spelen op de sociale behoeften van de streek: in Aalst was er hongersnood terwijl ook een cholera-epidemie uitbrak. De armoede en het gebrek aan ontwikkeling van de kinderen uit de volksklasse trokken de aandacht van de baron Lecandèle en Elisabeth de Robiano, en ze wilden eraan verhelpen. Toen raadde bisschop de Broglie aan een school voor arme kinderen te beginnen. Mgr. de Broglie, kwam in onmin met Napoleon en moest onze contreien ontvluchten. Na de troonsafstand van Napoleon in 1814 kon Mgr. de Broglie terugkeren: hij werd opgevangen door Charles Lecandèle en Elisabeth de Robiano in het kasteel van Gijzegem. Mgr. de Broglie werd zelfs haar geestelijke leider. Op 22 maart 1815, na een retraite, schrijft zij haar geestelijk testament: ...”ik bevestig dat ik als kind van de Kerk wil sterven. Ik dank God voor alle genaden die ik ontving”...”Mijn kinderen, ook aan u vraag ik vergiffenis en ik smeed u voor God alleen te

leven”. Elisabeth de Robiano neemt verder de belangen van de Kerk ter harte door zich te engageren daar waar er concrete problemen zijn: zij onderhoudt met haar vermogen de jonge jezuïeten in ballingschap in Brig (Zwitserland). Zij werd door de Algemene Overste van de jezuïeten (P. Roothaan) als medeoprichtster van de Belgische provincie van de jezuïeten beschouwd, waarvan pater Van Lil de eerste provinciaal is. De jeugdviend van Mgr. de Broglie was Louis Guillaume Du Bourg. Hij studeerde te Parijs aan het Saint-Sulpiceseminarie samen met Maurice de Broglie. Bij het begin van de Franse Revolutie week Du Bourg uit naar Amerika, werd sulpiciaan, directeur van het college te Baltimore en, in 1815, bisschop van Louisiana. Uit briefwisseling tussen Mgr. Du Bourg en Elisabeth de Robiano blijkt dat zij de ‘Amerikaanse missie’ zowel materieel (naaien en borduren) als geldelijk steunde. Via Mgr. Du Bourg ontving Elisabeth de Robiano kopie van de statuten van de pas opgerichte ‘Voortplanting van het geloof’ in Frankrijk. Hij suggereerde haar in Vlaanderen een soortgelijk genootschap te beginnen. Enige omzichtigheid was geboden uit vrees voor oppositie vanwege het Hollands bewind. In 1839 berichtte Mgr. Delebecque, die een goede vriend was van de stichterers, de priesters van zijn bisdom dat de vereniging definitief aangesloten was bij deze van Frankrijk en dat de aparte associatie van Gent ophield te bestaan. Elisabeth de Robiano werkte ook met ijver aan de bekering van de protestanten (de Zuidelijke Nederlanden vormden toen met de Noordelijke Nederlanden, protestants, de Verenigde Provinciën). Zij zou jonge, bekeerde protestanten in dienst nemen.

Elisabeth de Robiano speelde uiteraard een zeer belangrijke rol als stichteres van de congregatie en haar dynamisme dreef haar om de kiem verder uit te zaaien. Zeer vroeg kwamen er bijhuizen: Anvaing 1820, Bazel 1820, Drongen en Berlare 1823. Aandachtig voor de tekenen van de tijd, beantwoordde zij oproepen van de kasteelheren en de plaatselijke geestelijkheid en richtte zij kloosters met scholen op met de hulp van haar weldoeners. Qua uitbouw van de congregatie was de inbreng van Elisabeth de Robiano groot. Zij legde de basis voor het spirituele leven van de zusters: zij stelde met hulp van pater Vincent Lemaître een leefregel op die op 13 mei 1819 door Mgr. de Broglie werd goedgekeurd. Deze regel was grotendeels geïnspireerd op de regel die Sint-Vincentius aan zijn ‘Filles de la Charité’ gaf. De fundamentele deugden nederigheid, eenvoud en liefde, waren van primordiaal belang en waren de basis van de spiritualiteit. Pater Lemaître zorgde voor de geestelijke begeleiding van de zusters. Tijdens onderrichtingen, ‘lezingen’ of ‘conferenties’ geheten, leerde de stichteres aan de zusters eerbied, waardering en liefde hebben voor hun leefregel. Een ander aspect van de Vincentiaanse spiritualiteit die wij bij Elisabeth de Robiano terugvinden, is het vormen van ‘vermenigvuldigers’. Haar kennissen en vrienden, zowel de nobelen als de kerkelijken, werkten mee aan haar projecten. Haar oudste dochter, Elise, kwam vaak naar het Spinhuis om er les te geven aan de kinderen, nadien Franse les aan de zusters. De annalen vertellen ons dat Pauline, haar tweede dochter, les “de bonne tenue” (wellevendheid) gaf in het Spinhuis.

Te midden van de familiale beproevingen en de moeilijkheden van haar tijd besteedde Elisabeth de Robiano al haar zorgen aan het Spinhuis : zij wilde de interne organisatie verstevigen, de regel verder uitbouwen, het peil van het onderwijs optrekken en sociale wantoestanden bestrijden door het aantal scholen voor elementair onderricht uit te breiden. Zij vond het belangrijk dat de zusters in het hoofdklooster te Gijzegem het meer en meer zelf

zouden doen. Vanaf 1830 betrok de stichteres zuster Marie-Louise meer en meer in het bestuur van de congregatie. Dit vormde de basis voor de verdere stichting van tal van bijhuizen, de ontwikkeling van een structuur in functie van de kwantitatieve ontwikkeling van de congregatie, het latere missionaire elan en de opmaak en herziening van leefregels vervat in de constituties.

De stichteres had aandacht voor de tekenen van de tijd en wou daarop een antwoord geven: de stichting van een hospitaal voor arme, zieke kinderen in Haut-Ixelles is daar een voorbeeld van. De zusters zullen dit voorbeeld volgen en breidden hun apostolaatsveld uit naar: wezenzorg, bejaardenzorg, ziekenzorg.

Tot op vandaag leeft haar geest verder, hier in België, sinds 1896 in Brazilië en sinds 1930 in Congo. Op heden telt de congregatie nog steeds meer dan 250 zusters waarvan het grootste deel in Congo. Daarnaast zijn we ook vertegenwoordigd in Paraguay, Kameroen, Zuid-Afrika en in Frankrijk. De laatste telg is die van Taizé waar die Congolese zusters sinds februari 2023 de eerstehulp post verzorgen in deze oecumenische gemeenschap. Tijdens het laatste kapittel hebben we ook de nieuwe opvolgster gekozen en een totaal nieuwe wending gegeven aan ons Instituut. Zuster Brigitte Phemba Ndudi heeft het roer van me overgenomen en zal een nieuw elan geven aan wat Elisabeth de Robiano ooit begonnen is.

Soeur Brigitte, nous vous disons : merci d'avoir accepté cette lourde tâche ...

Avec plaisir nous disons : « en avant vers un nouvel avenir ! »